॥ ૐ ॥

॥ શ્રી પરમાત્મને નમઃ ॥

મારતાંભિ જીહાને

નાટકનાં ગાયનો તથા ટુંકસાર.

— શ્રી —

લક્ષ્મીકાન્ત નાટક સમાજ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

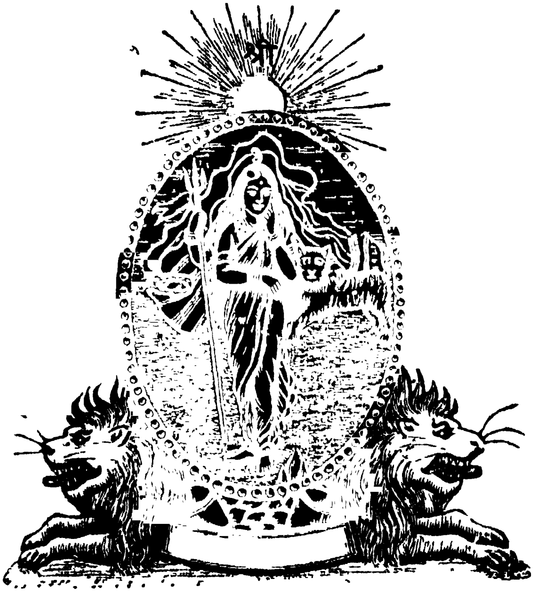
ચંદુલાલ હરગોવનદાસ શાહ.

માલેકઃ-શ્રી લક્ષ્મીકાન્ત નાટક સમાજ.

હાલ મુકામઃ-ગ્રાંટરોડ વિકટોરીઆ થીએટર મુંબઇ

સુરત ભાગાતળાવ રોડ ઉપર આવેલા ધી ઈંડીયા પ્રી. પ્રેસમાં કંચનલાલ ચુનીલાલે છાપી.

કીંમત ૪ આના.

गूजरात विद्यापीठ ग्रंथालय

[गुजराती कॉपीराअिट विभाग]

अनुक्रमांक ૧૦૦૫૮ वर्गांक

पुस्तकनुं नाम મારવાડે જવાન

विषय ૬૩૬.૮.૨.૬

॥ ॐ ॥

॥ तत्सत् परमात्मने नमः ॥

માહતાબે જહાન.

નાટકના ગાયનો અને ટુંકસાર

રચનાર.

મુનશી સૈયદ સુલેમાન 'આસીફ'

ડાયરેકટર.

મુળચંદ વલ્લભ નાયક.

શ્રી લક્ષ્મીકાન્ત નાટક સમાજ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

ચંદુલાલ હરગોવનદાસ શાહ.

માલેક—શ્રી લક્ષ્મીકાન્ત નાટક સમાજ.

હાલ મુકામઃ—ગ્રાંટરોડ વિકટોરીઆ થીએટર, મુંબઇ

આવૃત્તિ ૩જી) સને ૧૯૨૧ (પ્રત ૧૦૦૦૦

કીમ્મત ચાર આના.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ

આ નાટક બાબતના તમામ હકક સને ૧૮૬૭ના ૨૫મા એકટ
મુજબ માલેકે પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા છે માટે એમની રજા
શીવાય કોઇએ છાપવું, છપાવવું, વેચવું, વેચાવવું
તેમજ ભજવવું કે ભજવાવવું નહીં.

સુરત, ભાગાતળાવ રોડપર આવેલા
શ્રી "ઇન્ડીઆ" પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં કંચનલાલ ચુનીલાલે છાપી.

બે બોલ,

આ નાટ્ય સમાજમાં જોડાયાં પછી "**પૃથ્વી પુત્ર**" અને "**અરૂણોદય**" બે નાટકો માન્યવર પ્રેક્ષકો સેવામાં રજુ કર્યા બાદ આ ત્રીજું નાટક "**માહતાબે જહાન**" ઉર્દુ ભાષામાં રજુ કરવાની હીંમત કરૂં છું. ગુજરાતી રંગભૂમીપર ઉર્દુ નાટક ભજવવાનો આ મારો પહેલોજ પ્રયાસ હોવાથી તેમાં અનેક ત્રુટીઓ હોવા સંભવ છે; આશા રાખું છું કે માન્યવર પ્રેક્ષકો ઉદાર દ્રષ્ટિથી જોશે અને ક્ષમા આપશે

આ નાટકને શોભાવવામાં ડ્રેસ અને સીનેરી પાછળ આ નાટ્ય સમાજના ઉત્સાહી માલીકે ઉદાર હાથે ખરચ કર્યું છે તે માટે તેમનો આભારી છું.

વીક્ટોરીઆ થીએટર
મુંબઇ.
તા. ૨૫-૫-૧૯૨૨

સેવક,
મુલચંદ વલ્લભ નાયક.

માહતાબે જહાન નાટકનાં મુખ્ય પાત્રો

પુરૂષ વર્ગ.

શાહજહાં—હીન્દનો શહેનશાહ.
મહારાજા રણજીતસીંહ—બંગાલનો માજી સુબો, વૃદ્ધ રજપુત રાજા.
કલુખાં—પટનાનો એક અય્યાશ નવ્વાબ.
માનસિંહ—પટનાનો વજીર.
સાદીક—પટનાનો સીપેહસાલાર.
રશીદ મીરજાં
બદલુપ્રસાદ } —નવ્વાબના ખુશામદી નોકર.
મુખન્ચુ—નવ્વાબના મહેલનો ખાજસરા.
મુરગાબી—એક તેલી રાજા.
અમરસીંહ—નવ્વાબનો ખજાનચી.
દારા
શુજા
મુરાદ
ઔરંગઝેબ } —હીન્દના શાહજાદા.
નજીર બેગ—એક ગરીબ મુસ્લીમ.
દહેકાન—એક ગરીબ ખેડુત.

અર્દયાર, રમકડાંવાળા, સીપાઇઓ, જાસુસો, અમીરો, વીગેરે.

સ્ત્રી વર્ગ.

મંગલદેવી—માનસીંહની સ્ત્રી.

સુરીયા બેગમ—સાદીકની સ્ત્રી.

જીનત મહલ—શાહજહાંની બેગમ.

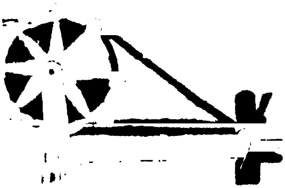
મોહબત આરા—તવ્વાણની બેગમ.

ચંદ્રાવતી—બદ્લુપ્રસાદની સ્ત્રી.

ખાનમ—રશીદ મીરજાંની ઓરત.

દીલસોજ—રશીદની છોકરી મુખન્ચુની ઓરત.

તગદીર, તદબીર, તવાયફો, ચટની, સાહેલીઓ વીગેરે.

હીંદુ કુટુંબોમાં જાણીતી
અને
પારસી કુટુંબોની માનીતી
ગરમ, સુતરાઉ અને ફેન્સી કાપડની દુકાન.

અપુ—મીનીશાની કુંપની

છે.

જ્યાં તરેહવાર જાતનું બાનુઓ તેમજ ગૃહસ્થોને
બરનું દરેક કીસમનું કાપડ જથ્થાબંધ ભાવે
છુટક વેચવામાં આવે છે.

હમારો મુદ્રા લેખ.

(૧) ગ્રાહકો સાથે નમનતાઇ.
(૨) એકદમ ઓછા ભાવ.
(૩) બીલકુલ નવો માલ.

ઠેકાણું:—
મંગળદાસ મારકીટ, ગલી નં. ૪

ટેલીફોન નં૦ ૨૭૬૨.

માહતાબે જહાન
નાટકનો ટુંકસાર

અંક પહેલો

મંગળાચરણ—સ્તુતી.

પ્રવેશ પહેલો-નવ્વાબનો મહેલ—નવ્વાબ કલ્લુખાં ખુશામદી દરબારીઓ સાથે દારૂમાં મશગુલ છે. ત્યાં ભોળા ખાજા-રૂરા મુખન્ચુને મોઢેથી સીપેહસાલાર સાદીકની બીબી સુરીયા બેગમના સ્વરૂપની તારીફ, નવ્વાબ કોઈ પણ ઉપાયે સુરીયાને મેળવવા લલચાય છે. દરમ્યાન વજીર માનસીંહ અને સીપેહસાલાર સાદીકનું આવવું. સાદીકનું કાટલું કાઢી નાંખવા માટે નવ્વાબ તે બનેને લડાવી-મારવા યુક્તિ રચે છે અને લડાઇનું ખોટુ બ્હાનું બતાવી બહારગામ મોકલે છે પછીથી સાદીકના વિશ્વાસુ નાયબને હાથમાં લઈ તેનાજ હાથે તેને ઝેર આપવાનો તાગડો રચે છે.

પ્રવેશ બીજો-માનસીંગનો બગીચો—મંગલદેવીનો સખીઓ સાથે આનંદ ત્યાં ચંદ્રાવતી સુરીયાબેગમપર આફત હોવાના ખબર આપે છે દરમીઆન સાદીકને લડાઇમાં મોકલી માનસીંગ મુખન્ચુ સાથે પ્રવેશ કરે છે મંગલદેવી તેને સર્વ હકીકત કહી સુરીયા બેગમની વ્હારે જવાનું કહે છે અને શુરો રજપુત સુરીયા બેગમને

છોડાવવાની પ્રતીજ્ઞા કરી અબળાની વ્હારે ધાય છે ત્યાર બાદ મંગળદેવીનો પીતા રણજીતસીંગ પ્રવેશ કરે છે અને મંગલદેવીને સુરીયા બેગમની મદદે જવાની આજ્ઞા આપી પોતે કલ્લુના જુલ્મેની ફરીયાદ કરવા શહેનશાહે હીંદના દરબારમાં જવા દીલ્હી તરફ રવાના થાય છે દરમીયાન સુરીયા બેગમપર આફત લાવનાર મુખન્ચુ હોવાથી મંગલદેવી તેને શ્રાપ આપે છે કે દરેક લંપટ આદમી તારી ફજેતી કરશે અને તેં સુરીયા બેગમને બદનામ કરવા પ્રયત્ન કર્યો છે પણ ઇશ્વર તનેજ બદનામ કરશે આ રીતે બીચારા મુખન્ચુની કમબખ્તી.

પ્રવેશ ત્રીજો–બગીચો—મંગલદેવીના શ્રાપથી નાલાયક ઠરેલા મુખન્ચુ પ્રત્યે તેની માશુક દીલસોજ નફરત કરીને ચાલી જાય છે ત્યાર બાદ મુરગાબી પ્રવેશે છે અને મુખન્ચુને ભી સમજી તેના પ્રત્યે પ્રેમ જાહેર કરે છે પરંતુ મુખન્ચુ તેને બનાવી છટકી જાય છે ત્યાં અચાનક આવી ચડેલી દીલસોજ અને મુરગાબીનો પ્યાર

પ્રવેશ ચોથો–સાદીકની છાવણી—છાવણીમાં સુતેલા સાદીકની તગદીર રખેવાળી કરે છે ત્યાં તદબીર આવે છે અને સાદીકનો પ્રાણ લેવાની તૈયારી છે એમ કહે છે એ બાબત બંનેનો સંવાદ પરિણામે ઝેર આપવા આવેલો નાયબ પોતેજ ઝેરનો ભોગ થઇ પડે છે અને મરતાં મરતાં સુરીયા બેગમને બચાવવાનું સાદીકને કહે છે અને સાદીક એ કામ માટે જાય છે એ રીતે તદબીરની હાર અને તગદીરનો જય.

પ્રવેશ પંચમો–રશીદ મીરજાનું મકાન—દીલસોજનું મુખન્ચુ સાથે લગ્ન ન કરવા બાબત તેના પીતા રશીદ મીરજાં સાથે

રકઝક ત્યાં મુખન્ચુ પ્રવેશે છે મુખન્ચુને જોતાંજ રશીદ તેનાપર આશક પડે છે અને બંને રકઝક ત્યાં મુરગામી તથા બદનુ પ્રવેશે તે પણ મુખન્ચુને જોતાંજ આશક પડી પ્રેમ જાહેર કરે છે ત્યાં રશીદ મીરઝાંની સ્ત્રી ખાનમ તથા બદનુ પ્રસાદની સ્ત્રી ચંદ્રાવતીનું દખલ થવું અને પુરૂષપર પુરૂષ આશક પડેલા જોઈ ધીક્કારે છે અને જ્યારે પુરૂષપર પુરૂષ આશક પડે છે તો આપણે પણ નવાબ કતુના દર્શનાર્થે કેમ ના જઈયે એમ કહી જવું બાદ રશીદ તથા બદલુની મુખન્ચુ પાસે લગ્નની માગણી મુરગામીનો આનંદ અને મુખન્ચુનો ગભરાત.

પ્રવેશ છઠ્ઠો–સાદીકનો મહેલ—પોતાની હાલતપર અફસોસ કરતી સુરીયા બેગમ પાસે લંપટ નવ્વાબ પ્રેમની માંગણી કરે છે તેનો ઇન્કાર, કેદ કરવાની તૈયારી ત્યાં માનસીંહ આવે છે અને સુરીયાને છોડાવી જાય છે દરમ્યાન સાદીક આવે છે પ્રપંચી નવાબ પોતાનું આળ બીજાપર ઢોળી પાડી તેની બેગમને માનસીંહ નસાડી ગયો એમ કહે છે પણ તે કબુલ ન કરતાં તેને ધીક્કાર આપી સાદીક માનસીંહની પાછળ જાય છે નવ્વાબ તેના સાથે એને સાદીકને મારવા જવાનું કહે છે પણ મંગલદેવી ત્યાં આવી તેમને અટકાવે છે.

પ્રવેશ સાતમો–બગીચો—રશીદ મીરઝાં તથા બદલુપ્રસાદ મુરગામી સાથે પ્રવેશ કરે છે અને દીલસોજ સાથે લગ્ન કરવા અદલ રૂપીયા પાંચસો તથા પાઘડીના રૂપીયા બસો મળી એકંદર રૂપીયા સાતસો મુરગામી પાસેથી પડાવી ખુશ થતા ચાલ્યા જવું બાદ ચંદ્ર-

વતી તથા ખાનમને આવતી જોઇ પોતાની પાસે કાંઈ શીલક ન રહેવાથી મુરગબી નજુમીનો વેશ ધારણ કરી ચંદ્રાવતી તથા ખાનમનુ ભવીષ્ય જુએ છે અને જાગીરો મેળવવા માટે નવ્વાબના દર્શનાર્થે જવાનું કહી પ્રપંચથી પૈસા પડાવી બાજુએ છુપાય છે ત્યાં મુખન્યુ દાખલ થાય છે અને ચંદ્રાવતી તથા ખાનમને દરબારમાં લઈ જવાનું વચન આપી રવાના કરે છે ત્યાં મુરગાબી પ્રગટ થઈ ફરીથી મુખન્યુ પ્રત્યે પ્રેમ જાહેર કરે છે મુખન્યુ તેને તમાચો મારી છટકી જાય છે બાદ મુરગાબીનો અફસોસ.

પ્રવેશ આઠમો–શહેનશાહનો હીંદનો દરબાર—શાહજહાં અને જન્નત બેગમ આગળ ઓરંગજેબ પોતાના દોસ્તો સાથે કવાયત કરી તેમને ખુશી કરે છે. ત્યાં સુરીયા બેગમ માનસીંહ સાથે આવીને પોતાપર ગુજરેલા જુલ્મોની ફરિયાદ અને બચાવનાર માનસીંહની તારીફ કરે છે. માનસીંહની બહાદુરીથી ખુશી થઈ શાહજહાં તેને મહારાજાનો ખીતાબ તાજ, તલ્વાર દશ હજાર સવારોની મદદ અને નવ્વાબને ગીરફતાર કરવાનો હુકમ આપે છે ત્યાં ગુસ્સે થયેલો સાદીક પ્રવેશ કરે છે અને માનસીંહને મારવા ઉશ્કેરાય છે. સુરીયા બેગમ તેને સાચી હકીકત સમજાવે છે અને શહેનશાહ બંનેને એક સંપના દોરથી બાંધી લેછે તે જોઈ એકતાને ચાહનારા આત્માઓની પ્રસન્નતા.

— ડ્રોપ —

અંક બીજો.

પ્રવેશ પહેલો–અમરસીંગનો બગીચો—ખજાનચી અમરસીંહ પોતાના દોસ્તો સાથે આનંદ કરતો બેઠો છે ત્યાં એક ગરીબ મુસલમાન છોકરાને સાથે લઈ ભીખ માગવા આવે છે અને અમરસીંહ તેનો તિરસ્કાર કરે છે ત્યાં અમરસીંહનો છોકરો એક રમકડાવાળાને લાવી રમકડા ખરીદે છે તે જોઇ ગરીબ છોકરાને પણ રમકડું લેવાનું મન થાય છે અને એક ઉધારી લે છે તે જોઈ અભિમાની અમરસીંહનો ક્રોધ શ્રીમંતાઈની ખુમારી અને ગરીબ રમકડાવાળાની ઉદારતા તથા ગરીબો પ્રત્યે લાગણી. બાદ નવાબ આવે છે. લશ્કર સાથે આવતા માનસીંહને રોકવા અમરસીંહને હુકમ આપે છે અને સુરીયાને છુપી રીતે પકડી લાવવા માણસો મોકલે છે. બાદશાહી ફરમાન લઈને રણજીતસીંહ પ્રવેશ કરે છે તેના એકતા અને ફરજ સંબંધી ઉદ્‌ગાર!

પ્રવેશ બીજો–માનસીંહની છાવણી—સુરીયા બેગમ અને સાદીકનો વિનોદ; ત્યાં નવાબના જાસુસો સાદીકને માનસીંહ બોલાવે છે એવા બહાનાથી દૂર કરી સુરીયાને બેહોશ કરીને ઉપાડી જાય છે બાદ સાદીક અને માનસીંહ બંને આવતા દગો જાહેર થઇ જાય છે અને નવાબનો પેગામ લાવેલા અમરસીંહને પીછકારી કાઢી બંને સુરીયાની તપાસ માટે જાય છે.

પ્રવેશ ત્રીજો–નવાબના મહેલ—દીલસોજની બાગાયતશ્રી રસીદ મીરજાંને ત્યાં નોકર રહેલો મુરગાબી રસીદ અને બહાદુરપ્રસાદની

સાથે નવ્વાબની મુલાકાતીએ આવ્યો છે તથા મુખન્યુ ચંદ્રાવતી અને ખાનમને નાયકાના વેશમાં ત્યાં લાવે છે. નવ્વાબ આવતાં ત્યાં નાચ મુજરો, નવ્વાબ ખુશી થાય છે અને ઈનામ આપે છે જ્યારે બીજી તરફ પોતાની સ્ત્રીઓને નાયકાના વેશમાં જોઈ રસીદ અને બદલુ પ્રસાદ મનમાં બળી રહ્યા છે.

પ્રવેશ ચોથો-નવ્વાબનો બગીચો—નવ્વાબની બેગમ સાહેલીઓ સાથે ગમ્મત કરી રહી છે ત્યાં રણજીતસીંહ આવે છે અને નવ્વાબના જુલ્મોનું વર્ણન કરે છે જેથી બેગમ દેશભગિનીઓની ઈજ્જત બચાવવા ખાતર તેની સામે થવાનું વચન આપે છે ત્યાર બાદ નવ્વાબનું આવવું રણજીત સાથે વાદવિવાદ અને કત્લ કરવાનો હુકમ ત્યાં સાદીક આવી રણજીતસીંહને બચાવે છે.

પ્રવેશ પાંચમો--રસીદમીરજાનું મકાન—મુરગાબી અને દીલસેજના લગ્ન સંબંધી કોલકરાર, ત્યાં ચંદ્રાવતી અને ખાનમ નવ્વાબના હાથમાંથી છટકીને પાછી આવે છે પણ રશીદ અને બદલુ તેને ધિક્કારે છે પરંતુ તે બંને પવીત્ર છે એવા સોગંદ ખાય છે અને મુખન્યુ સાક્ષી આપે છે એટલે રશીદ અને બદલુ પોતાની સ્ત્રીઓને પાછી સ્વીકારે છે.

પ્રવેશ છઠો--તેહખાનું—કેદ કરેલી સુરીયાના સતીત્વ ઉપર કામાંધ નવ્વાબ હુમલો કરવા ચાહે છે ત્યાં મુખન્યુ તેને બચાવે છે અને યુક્તિથી રવાના કરી દે છે જેથી નવ્વાબ ક્રોધે ભરાઇ તેને મારવા જાય છે ત્યાં મંગલદેવી આવી મુખન્યુને બચાવે છે.

પ્રવેશ સાતમો--રશીદ મીરજાનું મકાન—દીલસોજ પાસે મુરગાબીની લગ્ન સંબંધી માંગણી દીલસોજ ઇન્કાર મુરગાબીની

શારીજેરી ત્યાં મુખન્ચુ દાખલ થતાં મુરગાઓનું પસાર થવું દરગી આન મુખન્ચુ તથા દીલસોજનો પ્યાર.

પ્રવેશ આઠમો--માનસીંહનો મહેલ—નવાબ પોતાના માણસો સાથે મંગલદેવીને કેદ કરવા આવે છે તેની સાથે તેનાજ સાથીઓમાં વેશ બદલીને માનસીંહ સાદીક અને બેગમ પણ આવે છે બાદ રજીઆસીહ અને વાદવિવાદ અને લઢવાની તૈયારી ત્યાં છુપા વેશમાં રહેલા માનસીંહ અને સાદીકને હાથે નવ્વાબ કેદ. રશીદ અને બીજા સીપાઈઓ સાથે મારામારી થતાં લાગ મળવાથી નવ્વાબ ન્હાસી જાય છે.

— ટેબ્લો. —

અંક બીજો

પ્રવેશ પહેલો--ખેતર—નાશી છુટેલો નવ્વાબ એક ખેડુત પાસે પાણી માગે છે ખેડુત પાણી પાય છે પણ બીજી વાર પાણી લેવા જતા કુવનું પાણી સુકાયલું માલમ પડે છે જેથી નવ્વાબ નીરશ થાય છે બાદ ખેડુત તેને ઝુપડામાં સુવાડવા જાય છે ત્યાં માનસીંહ તથા સાદીક આવી અટકાવે છે. અને કેદ કરવા જણાવે છે પણ પોતાનો મહેમાન હોવાથી દેહકાન ઇનકાર કરતાં તેને ખરી હકીકત જણાવી શાંત પાડે છે દરમીયાન સાદીક તથા નવ્વાબની લડાઇ પરીણામે નવ્વાબ કેદ.

જુના અને જાણીતા

ડાહ્યાભાઇ જગજીવનદાસ

જરીવાળા.

હમારે ત્યાં ચોખ્ખી ચાંદીની ભરતકામની જીક, ટીકી, કાંગરી, કટોરી (કુળીયા) નાકા તથા લાકડી કસબગોટા (રીબીન) વિગેરે દરેક જાતનો જરીમાલ હમારે ત્યાં તૈયાર મળશે તથા ઓર્ડર મુજબ બનાવી આપવામાં આવશે તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે દરેક જાતનું અપ-ટુ-ડેટ ફેશન મુજબનું ભરતકામ બનાવવામાં આવે છે.

હમારા કારખાનાની બનાવટની ઉંચી કારીગરીની ખાત્રી માટે મુંબઈ તેમજ કલકત્તાના મોટા એકઝી-બીશનોમાંથી સોનાના ચાંદ-સરટીફીકેટો મળેલાં છે.

નં. ૩૭ ભીંડીબજાર, મુંબઇ.

પ્રવેશ બીજો--બગીચો—દીલસોજ તથા મુખન્ચુ લગ્નની ખુશાલીમાં આનંદ માની રહ્યાં છે તે જોઈ મુરગાબીની નીરાશા અને ફરીથી દાવ અજમાવવા દીલસોજની માતા ખાનમને દીલસોજ એક પારકા પુરૂષ સાથે પ્યાર કરે છે તેવું જણાવી બોલાવી લાવે છે પરંતુ મુખન્ચુને જોતાં ખાનમ મુરગાબીને ધીકકારે છે.

પ્રવેશ ત્રીજો--શાહેનશાહે હીંદનો દરબાર—ઔરંગજેબને એક પશ્ચીમના ડાકટરે શરાબની બોટલ ભેટ આપી તે તેણે ફોડીને ફેંકી દીધી એથી દારા શુજા મુરાદ અને ઔરંગજેબ અંદર અંદર લડી પડયા તે લડતા લડતા શાહજહાં આગળ આવે છે તે જોઇ શાહજહાન ગુસ્સે થાય છે પણ ઔરંગજેબ મજહબે ઇસ્લામમાં દારૂ હરામ છે એમ કહી પોતાનો વાંધો રજુ કરે છે શહેનશાહ ચારે શાહજાદાઓની તકરાર શાંતીથી સાંભળે છે અને પરીણામે ઔરંગજેબપર ખુશ થાય છે; ત્યાં કેદ કરેલ નવ્વાબ સાથે માનસીંહનું દાખલ થવું નવ્વાબ દાખલ થતાં તખત તેમજ બાદશાહને નમતો નથી તે જોઇ શાહજહાનનું ગુસ્સે થવું રણજીતસીંહે સમજાવવો નવ્વાબની હુજ્જત અને તકરાર પરીણામે બાદશાહના હાથે નવ્વાબનું મરણ અને શહેનશાહ શાહજહાનના હાથે નવ્વાબની બેગમને તાજપોશી.

સમાપ્ત.

જુના અને જાણીતા.

શા૦ જીણાભાઇ જગજીવનદાસ

જરીવાળા.

હમારે ત્યાં ચોખી ચાંદીની ભરતકામની જીક, ટીકી, કાંગરી, કટોરી (કુલીયા) નાકાં, લાકડી કસબ તથા વલ કસબ, ગોટા (રીબીન) વીગેરે હરેક જાતનો જરીમાલ હમારે ત્યાં તૈયાર મળશે તથા ઓર્ડર મુજબ બનાવી આપવામાં આવશે. તેમજ ઓર્ડર પ્રમાણે હરેક જાતનું અપ-ટુ-ડેટ ફેશનનું ભરતકામ બનાવવામાં આવે છે સાંકવન્સની રંગીન ટીકી તેયાર મળશે તેમજ ઓર્ડર મુજબ રંગીન ટીકીનું ભરતકામ બનાવી આપવામાં આવે છે.

ભીંડીબજાર-મુંબઇ નાં. ૯

॥ ૐ ॥

માહતાબે જહાન

નાટકના ગાયનો

અંક પહેલો

મંગળાચરણ

સહેલીયાં:—

યા સમીઓ યા બસીર
કયા ગરીબ કયા અમીર
તેરે દરકે હૈ ફકીર
એ કસોંકે દસ્તગીર
તુકદીર તુકદીર
હમ હે ભુલે રાહ તેરી
યાદ તેરી ચાહ તેરી
ગીર ચુકેં હૈં ગો નજરસેં
કાંપતેહય તેરે ડરસે
નીસદીન હમ પલછીન હમ હરદમ

મુબન્ચુ, સહેલીયાં:— ૧

તુમ હમપે જાન દેતે હમ જાનીસાર હોતે
મુસ્લીમકો પાસ હોતા મુસ્લીમકી આબરૂકા
અશ્કોંકી તરહા રૂસ્વા કયું દીનદાર હોતે
જરદાર જીંદગીમેં કીંમત નહીં હમારી
પલ્લે ટકે જો હોતે ગ્રાહક હજાર હોતે—તુમ

બે પરદા આજ કયું હો કીસ્સે લડી હૈં આખે
તુમ પરદા દાર હોતી હમ જાનીસાર હોતે
પરદા હમારા મર્દોંકી અકલ પર પડા હય
હમ શર્મસાર હોતી વો ગમ ગુસાર હોતે—તુમ.

મંગલદેવી, સાહેલીયાં:— ૨

ગુઈયાં તોરા સીપઈયાં બાંકારી અરે હાં ગુઈયાં
પ્રીતમ હય સીધા સાધા તુજ જયસી રાની રાધા
લાગે લાગે નજરીયાં ગુઈયાં
હા ગુઈયાં મય વારી
અરી દીવાનીઓ પ્રીતમ બડી મુશ્કીલસે મીલતા હય
પતીકી જો કરો સેવા પતીભી દીલસે મીલતા હય
પ્યારી સુંદરી નારી બાતે તોરી પ્યારી પ્યારી

મુખન્ચુ— ૩

મેરી ચોટીકી લ.જ રખલે મોહુનીયા પ્યારી
ફુલે પુલે જોબનવાંકી ડારી તે હારી
મય ખતાવાર હું મુનસીફ હૈ તું તકરાર ન કર
હે સજા પર મુઝે ફંસ્વા સરે બાઝાર ન કર
કત્લ કરદે અય બુતા તેગે અદાસે મુજકો
નાકપર ખંજરે અબરૂકા મગર વાર ન કર
પ્યારી દુલારી હમારી મય લારી

દીલસોજ— ૪

આઈ જવાની નીરાલી ઘાતોંસે
હોતી હય દીલમેં ગુદ ગુદી વાકી બાતોંસે
શોકે દીદારકા હય નજરમેં ખુમર
મેરી આંખોમેં ફીરતી હય તસ્વીરે યાર
પાલા પડા અબતો રીશ્તે નાતોંસે
સુનતી હું ઈશ્કકી લજ્જત અજીબ ન્યામત હય
દુર નહી હોતા હીજાબ
ગયરત પીદરકી જીસ્મકે હરેક રૂએમેં હય
ખાના ખરાબ શર્મ ઝુકાતી કુવેમેં હય
અંજામે ઇશ્ક દેખીયે આતા હય કયા નજર

હારી મંચ જોડે નીગોડેકી ચાલોંસે
તેરી મેરી જોડી બની પ્યારી જાનરે અલ્લા સલામત રખ્ખેગ
બનું બનું તેરા યાર જનીયાં દુંગાતો હૈ હાથોકી કંગનીયાં
ઉલ્ફતકાં પહેનું બેડી ના હાથોસે

મુખન્ચુ:— ૫

હય કોઇ છેલ છબીલા ઈસ છબ ઢબકા અયબુના
લટકેસે દું જબ દો ઝટકે
દીલ સબકા જુલફોંમે અટકે
મેરાહી દમ ભરે બે ખટકે—હય.

દીલસોજ:— ૬

પ્યારી ચખનેદો લજ્જત એક પ્યારકી
કોઈ દુકાં નહીં યે અચારકી
દો બયાના કે બોસા હલાલ હૈં
કયા મીલેગા નહીં બાજારી માલ હૈં—પ્યારી
દેખો અચ્છા નહી યે બહાના
ગરમ લુકમા જરા ધીમે ખાના
જરા ધીમે ખાના કરો ના બહાના
માન માન કહે નાજાન
અબ હમે દો પ્રેમદાન—પ્યારી.

તકદીર, તદબીરઃ— ૭

જહાંસે જા રહા હય કોઈ સબ મહજુર બૈઠે હૈં
અજીજો અકરૂબા કુછ પાસ હૈં કુછ દુર બૈઠે હૈં
યહાં દાવાકીસીકા ઔર પીરી ચલ નહીં સકતી
ઘડી વાદેકી જીસ દમ આન પહોંચી ટલ નહીં સકતી
શાલ દુશાલે વાલે ગૌર જરા કર
કબ્રકા હોના હોગા દો ગજ ચાદર
જીંદગી સપના પ્યારે નહીં કોઈ અપના પ્યારે
દમકે હૈં સાથી સારે દોસ્ત બીરાદર—શાલ.

૨—બ—મુર—મુખ—દીલસોજઃ— ૮

માશુક પ્યારા હય આંખોકા તારા હય
રૂઇકા ગાલા હય જાનો જીગર
યે કયા ઘોટાલા હય દાલમે કાલા હય
ફંદા જો ડાલા હય ખાલાકા ઘર
કયા ગોરા ગાલ હય કયા મીઠી ચાલ હય
કયા છોટે બાલ હય તીરછી નજર
સુરતભી પ્યારી હય જાન હમારી હય
નયકા કટારી હય રરકે કમર
ઉલ્લુકે હય સબ પઠે કયા કરતે હુંય ઘોટાલા.
તુમભી હો મુછવાલે મંયભી હું મુછવાલા

મંય આશક હું મતવાલા તુમ આઓ ઇન્કી ખાલા
ગોટાલા સું કાલા શયતાનકા હવાલા.

સુફીયા બેગમઃ— ૯

કયસે કટેંગે દીન જીયા મોરા ઘબરાયે હે
કલન પડત હે ચયન ન આયે હે
તુમી ગુઇયાં બતાવો કયા મેરે બચનેકી સુરત હૈ
પીયા પરદેસમેં હૈ મંય અકેલી જાંપે આફત હે
ઈલાહી તુ મુહાફીજ મેરી અસ્મત તેરી હુરમત હૈ
બચાલે નફસે બદસે નામ તેરા રબ્બુલ ઈજ્જત હૈ—કલ

ખાનમ, ચંદ્રાવતીઃ— ૧૦

મુખ—નાચ દીખલા હમે નવ્વાબકા ચહેરા દીખલા
રાજા ઈંદરકે લુભાનેકા તરીકા દીખલા
કલ મંય દીખલાઉંગી લો કઓલ અખાડા ઉસ્કા
શોખસે દેખના તુમ દોનો તમાશા ઉસ્કા
મુખ—અય પરી મંયભી તેરે ચાહને વાલોંમેં હું.
નાજ બરદારોંમેં હું. તેરે હમાલો મેં હું
પ્યારકી એક નજર દેખલે જાની મેરી
લે મંય છલ્લા તુજે દેતા હું નીશાની મેરી

મુખ—યા ખુદા રાંહમેં મેરી હય યે કયસા રોડા
કયા ગધાભી કહીં ઘોડેકા હુવા હય જોડા!
મંય હુઆી હું ન હુસીનોંકા નઆીબા હું મંય
અય મુવે દેખ જરા ગઓાસ બીબાહું મંય
મુખ—છછછુમછા છછછુમછા છછછુમછા

ઔરંગજેબ, લડકોંઃ— ૧૧

હમ સીપાહી બાંકે હૈ દુશમન કત્લો ગારતકે
ફરજન્દ દોનો ભારતકે
ઝમઝમકી મીલ કર નહરેં ગંગામેં લ્હેતી હૈ લહરે
આનસે કીસ શાનસે અરમાનસે—ફરજન્દ.
શાહ હમારા સાનીપે જમ હૈ મુલ્ક હમારા બાગે ઈરમ
કયાગમ હમેકયાગમ હમેકયાગમ—ફરજન્દ.

— ડ્રોપ —

અંક પહેલો સમાપ્ત.

અંક બીજો

સહેલીયાંઃ— ૧૨

તનન તન દેરેના (૨)
તદાની તદરેદા નીમ તુન...........
તનનન તનનીત તન તદીયનરે
દીની દાની ઓ દાની દાની તદાની તદ રેદાની–તનન
ધીર તેમ તનન દેરેના તદારે તદરેદાની
તનુમ દીમ તનન
ધાકીટ તક ધુંમ કીડ તક ધીક કીડ તક ધાધીકીડ તક
ધાગે તીટધડાન નગનણુંન ધાકડાન ધાધાધા તનન

નજરબેગકા બચ્ચાઃ— ૧૩

અચ્છી ચચા હૈ હસતી જેરા જબર હમારી
તુમહો ઈસ સહારા ઔર લો ખબર હમારી
દુનીયાંકી કૌમે હમકો હસરતસે દેખતી હૈ
પડતી મગર હૈ તુમ પર પહેલે નજર હમારી
ગગામે તુમભી ગોતે ખાઓગે દેખ લેના
ડુંગગી બહરે ગમમેં કીશ્તી અગર હમારી

ચટની, સહેલી:— ૧૪

સીપઇયા મેરી ચટનીમેં ખડા મ્રુજા હય
અજબ લજ્જત ભરી ઈસમેં એ નીરાલી ગીજા હય—
ગુડકી ડલી જો ડાલી ઈમલી કહે મંય મતવાલી
ઉસ મુવે મીરચોંને તનકો ફુંક દીયા હય—
ચ—બીકતી હું મંય બે ખટકે હરેક રાહ ગુજરમેં
અઇયાશ મુઝે ચખતે હૈ ઈશ્કૃતકી ડીનરમેં
આંખોપે બીઠાતે હય લુટાતે હય સખી જર
પર કદ્ર નહીં મેરી બખીલોંકી નજરમેં.
મુ—હાયરે ચટની મારીજોંકી દવા હય—
યારો ન ચખ્ખી જીસને જમાનેમેં યે ચટની
મુમકીન નહીં હય ઉસ્કી સબે હીજાભી ચટની
મરભી અગર જો જાઓ જનાજેપે હો ચટની
જન્નતમેં યાદ આયયેગી યારો તુમે ચટની
હાયરે ચટની મરજોંકી દવા હય—

સુરીયા બેગમ—સાદીક— ૧૫

હટો જાઓ મોહેના છેડો
અબ તો ઢીટાઈ તોરી દેખી
મેય તોસે હારી સજનવા
પ્રીતકી રીત કયા હય

વાકી પહેચાન નાહીં
ઉલ્ફતકી મારી મંય બીચારી—મંય.
ઝુટી બઢાઇ મોરી ના-કરો છલીયાં
પ્યારી આવો કાહે તરસાવો
હું બીરહનવા બીન દીપકવા
કાહે જરાવો બરજોરી નાહી જતાવો જાં....હટો.

ચંદ્રાવતી ખાનમઃ—   ૧૬

પ્યારીકા કહામાનો મોરે રાજાજી
હમારે રાજા ઠંડી સડક મતી જાઈયોરે
સરદીયાં લગ જાય મોરે રાજાજી
હમારે રાજા જાલીકા કુરતા મતી પહેનોરે
નજરીયાં લગ જાય મોરે રાજાજી
હમારે રાજા ખુલ્લે પયરોના મતી ચલીયોરે
કાંકરીયા લગ જાય મોરે રાજાજી

ર-બ-મુર-મુખઃ—   ૧૭

ચલ્લુભર પાનીમેં ડુબકર મરો
ઓ કલ્લુખાં બેહયા બેગયરત
અચ્છા કરેતો અલ્લા ઔર બુરા કરે તો અબદુલ્લા
ગયરોંકી ઈજ્જતકા યે બદલા હય

જા યહાંસે બદસીરત
હુંઢ નીકાલા જનાના દુલ્હા ક્સ્કિા યે ફુલ હુય
લુટીયા ડુબ ગઈ ભૈયા મછલી હુય ઔર ગલ હુય
આબરૂ કીચડ પાની હુય
નીદામતકી એ નીશાની હુય કયું હુયના યેહીબાત
વાકઈ બીલ્કુલસહીં લાઓ હાતપર હાત
છછછુમછા છછછુમછા છછછુમછા

સહેલીયાંઃ— ૧૮

નજાકત બાગે આલમમેં અજબ હુયે ગેંદો લાલેકી
શહેનશાહી નગોરેકી હુકુમત હુયે ન કાલેકી
હુયે સબકા ચહેરા ખુશનુમા હર ડાલી ન્યારી
હીલ મીલ કર ઝુલાં ઝુલે ચાલે અપની ના ભુલેં
આજાદીસેહાં ભોંરા લોભી જો આયે
મનકે પ્યાલેમેં રસ રસદે
બુલબુલ જો ખુશબુ સુગે માનપાન દેકર હસદે

દીલસોજ, મુરગાબીઃ— ૧૯

અલબેલી ઓ રસીલી તેરી શાનપર નીસાર
શાનપર નીસાર દીલોજાન લાખબાર
મુઝે કરલે તુભી પ્યાર મેરે ફુલ નો બહાર

ઉઠતી જવાની હય મુખડા લાંસાની હય
પ્યારી નુરાની હય દીલ પાની પાની હય
આસક ઉછલે હ'ય યે કયસે શીરીકે ફરહાર
એ હ'ગમ એ ફુટા પડઘમ ખુબ મીલા ઉસ્તાદ

ચ–બા–મુ–ર–બ:— ૨૦

અપની હ'સીકા રખતું ધ્યાન
લોગ હમપર હસે તો હસને દે
રૂઇ રકકે બ'ધ કરલે કાન—લોગ૦
યહાં ફુલ હંસીકે સસતે હય
જો હસતે હય વો ફસતે હય
વાકઈમેં ફસ ગયે કયુંજી
અબ બીલ્કુલ સહીકો મરનેદો—લોગ૦

સુફીયા એગમ:— ૨૧

જાપે ઈલાહી આન બની
અબ તેરે સીવા કોઇ નાહીં સહારા—જાપે૦
મંય હું દુખીયા નારીજાત દાતારે દાતારે
લજ્જા હય અબતો મોરી તોરે હાથ
કચ્છુ ના સુજે મોહે આજ સુનલે મોરી બીનતી—જાપે.

દીલસોજ, મુરગાઓઃ— ૨૨

હંનોમેં દીલ મેરા હય ઈસેદું કે ઉસેદું
એક ગયર એક સગા હય ઇસેદું કે ઉસેદું
દોનો મરીજ પ્યારકે દોનો ગલેકે હાર
બોસા મેરા દવા હય ઇસેદું કે ઉસેદું
હકદાર મંય હું દીલ મેરા દીલદાર મુઝેદો
ફીટકાર ગયરપર કરો ઔર પ્યાર મુઝેદો

દીલસોજ, મુખ-ચુઃ— ૨૩

ખીંચ કર તલ્વાર મુજપર વાર કર તુ વાર કર
દીલ હય મેરા ડબલ રોટી ટુકડે ઉશ્કે ચાર કર
માન લે આ બુત્ત મેરા કહેના ન તુ ઈન્કાર કર
મુજકો બોસા એક દે ફીર ચાહે દોકે ચાર કર
મંય વારી મોરે પ્યારે મોરે જોબન લુટન વારે
મય તુજપર તનમન વારૂ આઓ ગર બૈયાં ડારૂં
યે ખંજર હય દોધારે મંય વારી મોરે પ્યારે
પ્યારી હમારી નાજ તેરે મંય ઉઠાઉંગા
સરપે મુસીબત જો કુછ પડેગી વો સબ સહેલુંગા
પ્યારે જલ્દ આવોરે પ્રેમદાન પાવોરે અબ હમે ચૈન નાહી

જબકે કલંદર બનકે મુછંદર ઇશ્કમેં દંગલ કરતે હય
તાલી બજાતે જાકે તેરે બાવાકો સમજાતે હય
અબ નાહી હમે તરસાવોરે

મંગલદેવી:— ૨૪

આજ કયા હમપર સીતમ પરમાત્મા હોનેકો હય
અપના ગરદન અપને ખંજરસે જુદા હોનેકો હય
ફીટ જનમ સુલતાન ગોરીને લીયા હય હીંદમે
હાં બતા ખુની તમાશા ઓર કયા હોને કો હય,
કયા મંય અકબરકો જગા કર કબ્રસે કહેદું યે સાફ
મુલ્કો મીલ્લતકા તેરી અબ ફયસલા હોનેકા હય
લડતે હે આપસમે દેસી દીલયે કહેતા હય મેરા
ઘરકે ઝગડમેં બિદેસીકા ભલા હોનેકા હય

— ડ્રોપ. —

અંક ૨ જો સમાપ્ત.